

“Viết Nam, Công Lý chỉ là tên của một diễn viên hài” - đó là câu đùa chua chát của nhiều người, khi chúng ta nhìn thấy việc bắt công nhân ra hàng ngày trong xã hội.

Người ta mất niềm tin vào sự đổi mới công bằng trong xã hội đến nỗi không tin vào sự hiện diện của công lý. Tất cả chúng ta còn mất một góc trong mắt câu người dành cho họ những pháp lý của đất nước này: “Luật là tao, tao là luật”.

Nguyễn Thị Thanh Tuyên
đang ôm nhúng là
Nguyễn Công Nhật

Chúng ta nhìn thấy ba người phụ nữ mòn mỏi trên con đường đi tìm công lý cho người thân của mình bắt đầu oan tã đến công an là bạn Trần Kim Tiễn, Nguyễn Thị Thanh Tuyên, và một của anh Nguyễn Công Nhật, có nhiều ý kiến rằng họ cảm thấy, người mẹ, chia sẻ... và cũng có nhiều ý kiến cho rằng: “Đúng họ xứng đáng huy, đúng phí công vô ích, sự chúng ta bao giờ có công lý cho những người họ phải chịu”.

Thật sự hiếm hoi nếu ai cũng đã những suy nghĩ tiêu cực như họ tác động đến tư tưởng của mình, thì liệu có chẳng những họ lại tìm kiếm công lý, thậm chí họ những quy tắc lệ như ba người phụ nữ kia đã làm?

Trần Kim Tiễn, một cô gái tuổi mới đôi mươi, cái tuổi mà nhiều bạn bè cùng trang lứa khác vẫn đang mơ mộng, nhìn thấy bạn qua một góc nhìn thật trong trẻo và vô tư, thì Tiễn đã phải đi một vòng bị bắt tang những người bạn, trở thành một cô gái, là một đứa trẻ tinh thần cho cả gia đình, trong nhà lại đi tìm kiếm công bằng cho người cha thân yêu của mình là bác Trần Xuân Tùng, người đã chết vì bị trung tá công an Nguyễn Văn Ninh đánh gục.

Nguyễn Thị Thanh Tuyên, một người vợ trẻ, với những nỗi đau đớn như một nỗi đau bao trùm lại, cũng phải nuốt nỗi đau, giấu nỗi đau mất chồng vào trong lòng, một nỗi đau tìm kiếm sự công bằng cho anh Nguyễn Công Nhật, người bắt đầu oan tã đến công an huyện Bình Cát, tỉnh Bình Định.

Những bậc cha mẹ trên đường phố Hà Nội cho hành trình tìm công lý chính là một thái độ xác quyết: không chấp nhận bất công. Họ chính là hơi thở của công lý dù đang thoi thóp.

Nếu cách đây nửa thế kỷ, khi những người da đen Hoa Kỳ đang bên bờ tuyệt vọng giữa những bất công của thế chế segregation, Martin Luther King, Jr. đã tuyên bố "Tôi tin chắc rằng con người không phải tự nhiên mà có, cũng không phải được tạo ra sẵn. Mọi bậc cha mẹ tìm kiếm một tiêu chuẩn công lý đòi hỏi hy sinh, đau khổ, tranh đấu, nếu không một mình và sẵn thân thiết tha của những con người hết lòng công hiến" thì ngày hôm nay, tôi Việt Nam, người con gái tuổi mới ngoài đôi mươi như Trần Kim Tiên cũng đã tha thiết rằng "Trước hết chúng phải có niềm tin. Những tin vào sự thật một niềm tin tuyệt đối đòi hỏi công bằng. Và để đạt được điều đó thì không chỉ một niềm tin suông vào những người có trách nhiệm. Mà tôi phải tranh đấu để có. Công lý thì nó cũng không phải là một điều dễ dàng ban phát. Phải tìm thì mới hy vọng có. Và phải có niềm tin thì mới có ý chí để đi tìm."

*

Công lý thường được đo lường bằng hiệu quả của hệ thống pháp lý, kết quả công bằng của một phiên tòa. Chính vì vậy mà Thước công lý là biểu tượng của pháp luật và người làm việc thiện thường tôn pháp luật là con đường dẫn đến công lý. Nếu pháp luật được thực thi theo nguyên tắc vô tư, không thiên vị, công bằng và tuyệt đối, thì công lý xuất hiện.

Vô tư là không ưu tiên cho ai, không nghiêng bênh cho thế lực nào và không chèn ép ai. Công bằng là xét xử đúng theo hành động người ta đã làm, không thêm bớt, không vu cáo và không đổ lỗi vào người cùng.

Tuy nhiên, trên đất nước chúng ta hiện nay, tòa án hoàn toàn nằm trong tay của đảng. Thước công lý của CHXHCNVN không cầm cân nảy mực mà cầm búa và liềm. Vì thế, nhìn vào tòa án và hệ thống pháp lý của đảng - không phải của nhân dân, người ta nói: công lý đã chết!

Tuy nhiên, vượt ra khỏi ao tù của một tòa án búa và liềm, nếu công lý nằm trong tay những kẻ chệch quyên với hình hài méo mó, còn có một phiên tòa khác: đó là phiên tòa của lương tâm và lòng người. Đó cũng là điều mà cách đây gần 100 năm, Mohandas Gandhi đã tin vào: "Có

mặt tòa án cao hơn, đó là tòa án công lý trong tâm. Nó vượt qua tất cả các tòa án khác".

Không phải ngẫu nhiên mà nhiều người tuy không đồng tình với cách “gài bẫy” của sát giao thông của phóng viên Hoàng Khương, cũng như việc gia đình ông Đoàn Văn Vươn tố tị Tiên Lãng, Hội Phòng mới đây đã chấp nhận quy kết lỗi tội phạm công an công khai, và nài bày tỏ đồng cảm và ủng hộ sự can đảm và dũng thân của anh Khương, và chia sẻ với những mất mát cùng phần công phát trong suốt vòng của cả gia đình ông Vươn.

Chính điều đang mở ra mặt phiên tòa công lý ngoài đời. Và khi người ta đã quá suốt vòng vào sự thiêu vong công lý của tòa án và nền pháp lý CHXHCNVN, khi có những nạn nhân chấp nhận trả lời bất công, áp bức, dù hình thức nào, dù như những sự chia sẻ và khuyến khích của nhiều người.

Tuy nhiên phiên tòa điều, công lý của tòa án trong tâm sẽ tạo áp lực và thúc đẩy các phần công lý của hệ thống tòa án. Do đó, với tình hình xã hội hiện tại, mọi nạn nhân tìm kiếm và tranh đấu cho công lý có thể chấp nhận một tiêu chuẩn cuối cùng như một ít nhất trước mặt, những nạn nhân đáng quý ý đã giúp cho nền công lý đang thoái thác có thể tiếp tục sống còn để chúng ta có hy vọng về một ngày sau này.

*

Albert Einstein đã nói: "Trong phạm vi của sự thật và công lý, không có sự khác biệt giữa chuyên môn và nghệ thuật, bởi vì các vấn đề liên quan đến việc đối xử với người dân đều phải liên quan nhau". Công lý dành cho mặt công dân bình thường như ông Trần Xuân Tòng không thể là một chuyên môn hay khác biệt so với bất kỳ ai.

Đồng tình hay phản đối, đó là thái độ và sự lựa chọn của mỗi cá nhân khi đồng tình hoặc phản đối tình huống. Chỉ có sự im lặng trước những gì đang diễn ra trước mặt, mới là đáng sợ. Bởi im lặng mặt hình thức đồng cảm với tội ác, là chấp nhận quay lưng để tội ác ngênh ngang tiếp diễn.

Xin hãy lên tiếng nói vì bất công không biết kết thúc và phân biệt bần là ai.